

Evaluation of English Curricula in 4th and 5th Grade Primary Schools*

Kemal Oğuz Er**

ABSTRACT: The purpose of this research is to evaluate the English Curricula in 4th and 5th grade primary schools in terms of objectives, contents, teaching-learning processes and evaluation, and to develop recommendations covering these aspects. The sample population of this research is based on seven geographical regions of Turkey and consisted of 14 cities out of each region. The research was applied on English teachers and inspectors that are employed in the governmental primary schools in these selected cities. Results were analyzed and evaluated in SPSS statics program, accordingly, some recommendations were made.

Key Words: Curriculum, Curriculum Evaluation, English Curricula, Primary Schools Curriculum

SUMMARY

The purpose of this research is to evaluate the English Curricula in 4th and 5th grade primary schools in terms of objectives, contents, teaching-learning processes and evaluation, and to develop recommendations covering these aspects.

The population of this research consists of 4th and 5th grade English teachers and inspectors of public primary schools from the seven

---

* This study is a summary of the thesis (Evaluation of English Curricula In 4th and 5th Grade Primary Schools) submitted to the Ankara University for the degree of Doctor of Education.

** Arş. Gör. Dr., Ankara University Departmant of Educational Science

geographical regions of Turkey (Mediterranean, Eastern Anatolia, Aegean, South-eastern Anatolia, Central Anatolia, Black Sea and Marmara Regions).

There are 34414 public primary schools within the scope of the population of this research. In total, 10447 English teachers and 3015 inspectors have been working at these schools. Within the sampling procedure, two criteria (analysis units) were taken into consideration: type of occupation (teacher and inspector) and type of location such as region and the city that teachers and inspectors have been working. In the sampling procedure, multi-phase sampling method was utilized. At first, the population was divided into seven sub-divisions based on geographical regions. Since selecting two cities out of each region would successfully represent the population of primary schools, the selection procedure was carried out in this manner. In order to select these two cities out of the regions, list consisting of number of teachers and inspectors working at these public primary schools in the cities located in the seven regions was prepared. In this way, second sub-category was established according to cities and occupation type (teacher and inspector) regarding the regions. Two cities from each region were selected randomly out of the list including cities. The numbers of the subjects that represent the population of this research were as follows: 593 English teachers and 535 inspectors.

The survey prepared by the researcher for the subjects of this research was sent to the cities via Ministry of National Education, EARGED (Association of Educational Research and Development Centre). The results obtained were analyzed utilizing SPSS software and the teachers' and inspectors' opinions related to the issues of objectives, contents, teaching-learning processes and evaluation were evaluated, and recommendations were done covering these aspects.

At the end of this research, the following results were obtained: Problems occurred in obtaining (realizing) the aims and specific objectives of cognitive, affective and psychomotor domains within the 4th and 5th grade English curricula, contents of the 4th and 5th grade English curricula require changes, time allotment for English course hours within the relevant curricula is not adequate, measurement and evaluation components of the curricula do not contain enough guidance and also do not provide necessary information for the teachers.

İlköğretim 4. ve 5. Sınıf İngilizce Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi*

Kemal Oğuz ER**

ÖZ: Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 4. ve 5. Sınıf İngilizce Öğretim Programlarını hedefleri (amaç), içeriği, öğrenme öğretme süreci (eğitim durumları) ve sınama durumları açısından değerlendirmek ve bu dört temel boyuta ilişkin öneriler geliştirmektir. Araştırmanın evrenini Türkiye'deki yedi coğrafi bölge, örneklemini ise her bölgeden tesadüfi olarak seçilen 2'şer il olmak üzere toplam 14 il oluşturmaktadır. Araştırma bu illerde bulunan resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan İngilizce öğretmenleri ile müfettişlerine uygulanmıştır. Araştırma sonuçları SPSS paket programında analiz edilerek yorumlanmış ve bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Eğitim Programları, Program Değerlendirme, İngilizce Öğretim Programları, İlköğretim Programları

İnsanların ihtiyaçlarını büyük ölçüde çevresel koşullar belirlerken, çevresel koşullardaki değişim de ihtiyaçların değişmesine neden olmaktadır. Çağdaş yaşamın temel yapısındaki değişmeler, yeryüzündeki tüm toplumların dışa açılması ve toplumlar arası ilişkilerin giderek artan bir hızla gelişmesini gerektirmektedir. Gerek toplumların dışa açılmasında, gerekse toplumlararası ilişkilerin geliştirilmesinde insanların yalnızca kendi adanilleri ile iletişim kurmaları yetersiz kalmakta ve yabancı dil öğrenme

* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapılmış "İlköğretim 4.ve 5. Sınıf İngilizce Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi" adlı doktora tezinden özetlenerek hazırlanmıştır.

** Arş. Gör. Dr., Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi

ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Yabancı dil öğrenme ihtiyacı, toplumlararası ilişkilerin yoğunluk kazanması ve kitle iletişim araçlarının gelişmesine paralel olarak artış göstermekte ve dün olduğu gibi bugün de güncelliğini korumaktadır. Aynı zamanda, yabancı dil öğrenmiş olmak çağdaşlığın ölçütlerinden biri olarak da kabul edilmektedir. Özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, toplumlararası ilişkilerin ve işbirliğinin giderek yaygınlık kazanması, yabancı dil bilmenin önemini daha da arttırmış, böylelikle iki ya da daha çok yabancı dil bilme akademik ya da mesleki yaşamda bir önkoşul olarak aranır olmuştur (Kaya, 2000; Kocaman, 1983; Yaşar, 1990).

Türkiye bölgesel ve siyasal konumu açısından dünyanın gözünün üstünde olduğu çok stratejik bir bölgededir. Asya ile Avrupa arasında köprü görevi gören, orta doğu ve çoğu Türk devletlerinin ticari ve siyasi olarak dünyaya açıldığı, ayrıca siyasi bakımdan laik yapısıyla bir çok devlete örnek olan ve komşu devletler arasındaki sorunlu ilişkilerde denge unsuru olarak görülen kilit bir ülkedir. Bu durum göz önüne alındığında, ülkeler arası ilişkileri geliştirmek, onları anlamak ve kendimizi siyasi, ticari, kültürel ve tarihi anlamda anlatabilmek için yabancı dil öğretimine önem vermek kaçınılmaz bir görev olmuştur.

Sebüktekin (1987), yabancı dil bilgisinin değişik ülke ve insanların deneyim, düşünme ve duygularının birbirleriyle en kısa yoldan paylaşabilmelerine yardımcı olduğunu, dolayısıyla bireylere eğitimlerinde, meslek yaşamlarında pratik yararlar sağladığını, aynı zamanda toplumların gelişmelerini de kolaylaştırdığını belirtmektedir.

Yabancı dil bilmenin gerekli olduğunun bilincine varan pek çok gelişmiş veya gelişmekte olan ülke de, vatandaşlarına yabancı dili, özellikle erken yaşlardan başlayarak öğretmek için eğitim programlarında yabancı dil derslerine yer vermektedirler.

Abacıoğlu (2002), günümüzde çocukların yabancı dil öğrenmede daha başarılı olmaları için onların erken yaşlarda yabancı dil öğretimine başlaması gerektiğini vurgulamaktadır. Abacıoğlu (2002), çocuk yaşının, ikinci bir dili anadili gibi telâffuz edinim yeterliğinde önemli bir etken olduğunu, 10-12 yaşlarına kadar dili iyi bir şekilde öğrenememiş çocuğun ileride ne kadar çaba gösterirse göstereceğini, dildeki bozukluklardan kurtulamayacağını ifade etmektedir.

Cihan ise (2001), erken yaşta yabancı dil öğrenmeye başlamanın dil dışı davranışlar yönünden de çocuklar üzerinde olumlu etkileri olduğunu, ilkökul döneminde yabancı dil öğrenmeye başlayan çocukların tek dilli yetişen çocuklara göre daha üstün özelliklerinin olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, Cihan (2001), yabancı dili öğrenmenin, çocuğun tüm kişiliğinin gelişimine

belirgin katkılarından dolayı bir çok Avrupa ülkesinde 1960'lardan beri ilkokuldan itibaren yabancı dil öğretimine başlandığını ve günümüz ilköğretim pedagojisinde en güncel ve en önemli konulardan birinin yabancı dil öğretimi olduğunu açıklamaktadır.

Koydemir (2001), çocukların taklit yeteneğinin güçlü olmasının, telâffuz ve vurgulama açısından önemli bir katkı sağladığını, yabancı dil derslerine erken başlanması gerektiğini belirtmektedir. Polat'da (2000), erken yaşta yabancı dil derslerinin çocuğun ruhsal gelişimini uzun vadeli ve bütünsel etkileyen bir faktör olduğunu belirtmektedir.

Vilke (1980), çocukların erken yaşta iki dille birden yetişmelerinin onların genel ve zihinsel gelişimi üzerinde etkili olduğunu vurgulamaktadır. Vilke (1980), iki dille yetişen çocukların, zihinsel olarak daha hızlı, duruma daha çabuk uyum sağlayabilen, kavrayış gücü daha yüksek, çok yönlü öğrenmeye daha yatkın olduklarını vurgulamıştır (Aktaran: Koydemir, 2001, 23). Ruck (1992), ise erken yaşta yabancı dil öğrenmenin zihinsel ve ruhsal gelişim açısından önemli etkilerinin yanı sıra, çocukta temel sosyal yeterliliklerin gelişimine de katkıları olduğunu belirtmektedir. Ruck (1992), yabancı dil öğretiminin hedeflerinden birisinin de çocuğun farklı yaşam biçimlerine, başka kültürlerle açık bir kişilik geliştirmesini sağlamak olduğunu vurgulamaktadır (Aktaran: Koydemir, 2001, 22).

Freudenstein (1992), erken yaşta yabancı dil öğrenmeye başlamanın ana dili üzerinde de olumlu yönde etkisinin bulunduğunu açıklamaktadır. Ana dil ile hedef dil arasında ortak yönler ve farklılıkların varlığının bilincine varması, bir başka anlatımla dil bilincinin oluşması ve böylece çocuğun kendi anadilinde bir mesafe kazanarak, ana dilinde karşılaştığı güçlükleri de en aza indirmesinin söz konusu olduğunu belirtmektedir (Aktaran: Koydemir, 2001,22).

Mc Loudin (1984), yabancı dil öğretilmesinin ana dil edinimi ile paralellik gösterdiğini belirtmektedir. Mc Loudin (1984), 3-4 yaşına kadar iki dili birden öğrenen çocuklarının iki sistemi birbirinden ayırt etmede güçlüklerle karşılaştıklarını, ana dilde belirli temel kavramlar oluşturduktan sonra kavramların her iki dilde ayrı ayrı edinilmekte ve çocukların 4-5 yaşından sonra iki dilin birbirinden farklı olduğunu ayırt edebildiklerini açıklamaktadır. Mc Loudin (1984), özellikle ergenlik dönemine kadar olan devrede, çocukların iki dil arasındaki farklılıkları daha kolay algıladıklarını, bu dönemden sonra ise öğrenilenlerin öğrenenin beyinde önceden var olan yapılarla birleştirilmesinin güçleştiğini ifade etmektedir (Aktaran: Koydemir, 2001, 11).

Yabancı dil öğrenmenin anadili öğrenmede olumsuz etki yapacağını ileri sürenler de bulunmaktadır. Bu karşıt görüşlere karşı, Abacıoğlu (2002), yabancı dili kültür ve bilim dili olarak öğrenen bilinçli bir kişinin, anadilini de geliştirmeyi isteyerek gerektiğinde anadilinde öğrenemediği, bilmediği kavramları kendi çabasıyla bulmaya çalışacağını, kısaca ne yabancı dil öğrenmenin ne de yabancı dilde öğrenim görmenin Türkçe'yi iyi öğrenememenin bir gerekçesi olamayacağını vurgulamaktadır.

Cihan (2001), ilköğretim birinci kademedeki çocukların, fiziksel, psikolojik ve sosyal koşulları gözlemlendiğinde, algılama ve kavrama gibi yetilerinin son derece gelişmiş olduğunu ifade etmektedir. Cihan (2001), bu yaş grubundaki çocuklara yabancı dil öğretirken onların aşağıda belirtilen özelliklerinin dikkate alınması gerektiğini açıklamaktadır: Bu yaş grubu çocuklar;

1. Dili analiz edemezler.
2. Somut olayları ve eşyaları sadece görmek, duymak ve dokunmak yoluyla algılayabilirler.
3. Öğrenme süreçleri duymakla başlar; daha sonra konuşma, okuma ve yazma yetileri öğretilir.
4. Konuşma yapılarını çözümleyici bir biçimde anlamalarından dolayı, bu yapıların belirli bir bağlama oturtulması gerekir.
5. Geniş bir hayal gücüne sahiptirler.
6. Çabuk sıkılırlar.
7. Çok miktarda tekrarlara ve ilginç ve dikkat çekici malzemelere ihtiyaçları vardır.
8. Grup içinde konuşmayı tercih ederler.
9. Birlikte ve ortaklaşa çalışmayı severler.
10. Olumlu geri bildirimlere ihtiyaçları vardır.
11. Öğrendiklerini hemen uygulamak isterler (Cihan, 2001, 43-44).

Dünyanın bir çok ülkesinde, özellikle Avrupa Birliği ülkelerinde, ilköğretimde yabancı dil eğitimi önem kazanmıştır. Blisener (1997), Almanya'da otuz yıl önce başlatılan bir programla İngilizce ve Fransızca öğretiminin 3. sınıftan itibaren (8 yaşında) başlatılması uygulamasının yaygınlaştırıldığını, örneğin aşağı Saksonya'da 1994'den beri tüm öğrencilerin 3.sınıftan itibaren İngilizce öğrenmelerinin zorunlu olduğunu

açıklamaktadır (Aktaran: Karhan, 2001, 2). Crystal (2000), yabancı dil öğrenmenin son yıllarda daha da önem kazandığını özellikle, İngilizce'nin hızlı bir şekilde dünya dili rolünü üstlendiğini, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Avustralya gibi ülkelerde ana dili olarak 320-380 milyon insanın, Hindistan, Singapur gibi ülkelerde de resmi ve ikinci dil olarak yaklaşık 150-300 milyon insanın, diğer ülkelerle birlikte yaklaşık olarak 570 milyon insanın İngilizce'yi anadili veya anadiline yakın bir hakimiyet içinde kullandıklarını belirtmektedir (Aktaran: Mersinligil, 2002, 1).

Warschauer (2000), İngilizce'nin uluslar arası bir dil (English as an International Language=EIL) olarak anadili İngilizce olan toplumların egemenliğinden kurtulup İngilizce'yi yabancı dil olarak öğrenen toplumların boyunduruğuna girmek üzere olduğunu belirtmektedir (Aktaran: Mersinligil, 2002, 1).

Avrupa Birliği'ne aday olan ülkemizde de yabancı dil öğretimi hız kazanmış, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında yabancı dil dersi zorunlu ortak dersler arasında yerini almıştır.

1997-1998 öğretim yılında uygulamaya konulan Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitim gereğince haftalık ders çizelgeleri yeniden düzenlenmiş, ilköğretim okullarının 4. ve 5. sınıflarına haftada 2 saat yabancı dil dersi zorunlu ders olarak konulmuştur. Ayrıca, 4. ve 5. sınıflarda öğrenciler seçmeli olarak 1 saat yabancı dil dersi alabilmektedirler. 6., 7. ve 8 sınıflarda ise haftada 4 saat yabancı dil dersi verilmektedir (<http://meb.gov.tr/stats/Apk2002/12htm>).

Bu etkinliklerin başarı ile uygulanabilmesi için işlevsel nitelikte yabancı dil eğitim programlarına ihtiyaç duyulacaktır. İşlevsel değeri olan yabancı dil eğitim programlarının hazırlanarak uygulanması ise, yabancı dil öğretiminde çağdaş program anlayışının benimsenmesini ve program geliştirme çalışmalarına sürekli olarak yer verilmesini gerektirmektedir. Yabancı dil öğretiminde çağdaş program anlayışının benimsenmesi, yabancı dil öğretim teknolojisinin gelişmesine de olumlu yönde katkıda bulunacak ve dolayısıyla daha verimli bir yabancı dil öğretimi gerçekleştirilebilecektir (Yaşar, 1990, s.94-95). Bu çalışmada, İlköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce programları, çağdaş program anlayışında yer alan öğeler dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonunda ortaya çıkacak olan sonuçların, programlardaki eksikliklerin giderilmesine yardımcı olacağı ve yeni programların geliştirilmesine katkıda bulunacağı düşünülmüştür.

AMAÇ

Bu araştırmanın genel amacı ilköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce programlarını değerlendirmektir. Bu genel amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. İlköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce öğretim programlarının genel amaçları uygun bir şekilde formüle edilmiş midir? Bu konuda ilgililerin görüşleri nelerdir?

2. İlköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce öğretim programlarının özel amaçları gerçekleşmekte midir? Bu konuda ilgililerin görüşleri nelerdir?

3. İlköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce öğretim programlarının içeriği uygun şekilde düzenlenmiş midir? Bu konuda ilgililerin görüşleri nelerdir?

4. İlköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce öğretim programlarının öğretim süreçleri uygun şekilde düzenlenmiş midir? Bu konuda ilgililerin görüşleri nelerdir?

5. İlköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce öğretim programlarında değerlendirme süreci etkin bir şekilde gerçekleşmiş midir? Bu konuda ilgililerin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmanın araştırma modeli betimsel nitelikteki tarama modelidir. Tarama modelleri, geçmişte ya da şu anda varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 1994). Araştırmada, İngilizce 4. ve 5. sınıf öğretim programları, öğretmen ve müfettiş görüşleri ile değerlendirilecektir.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni, Türkiye'deki yedi coğrafi bölgede (Akdeniz, Doğu Anadolu, Ege, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu, Karadeniz ve Marmara) bulunan resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan İngilizce öğretmenleri (4. ve 5. sınıf) ile müfettişlerden oluşmaktadır.

Araştırmanın evreninde 34414 resmi ilköğretim okulu bulunmaktadır. Bu resmi ilköğretim okullarında 10447 İngilizce öğretmeni ve 3015 müfettiş görev yapmaktadır (MEB, 2002-2003 APK). Örneklem seçiminde görev türü (öğretmen ve müfettiş) ile bulunduğu bölgeler ve iller olmak üzere iki ölçüt (analiz ünitesi) esas alınmıştır.

Örneklem oluştururken çok aşamalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Öncelikle evren, bölge ölçütünde yedi alt tabakaya ayrılmıştır. Her bölgeden iki ilin seçilmesinin, ilköğretim okulları hedef evreni temsil edeceği düşünülmüştür. Bu illerin seçimi için her bölgedeki illerde bulunan resmi

İlköğretim okullarında görev yapan öğretmen ve müfettiş sayılarını içeren bir liste oluşturulmuştur. Böylece illere, görev türüne (öğretmen ve müfettiş) göre bölge bazında ikinci bir tabaka oluşturulmuştur. Her coğrafi bölgeden iki il, iller listesinden kura ile yansız olarak seçilmiştir.

Örnekleme büyüklüğünü saptamak için farklı büyüklükteki evrenler için kuramsal örneklem büyüklükleri çizelgesinden yararlanılmıştır. Bu çizelgeden, ilköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce ders programlarının değerlendirilmesine ilişkin ilköğretim İngilizce öğretmenleri ve müfettişleri için iki örneklem büyüklüğü belirlenmiştir. Çizelgede 50,000 kişilik evrende %95'lik güven düzeyi için gerekli örneklem büyüklüğü 593 kişi, 5000 kişilik evrende %95'lik güven düzeyi için gerekli örneklem büyüklüğü ise 535 kişi olarak belirtilmiştir (Balci, 2000, s. 107). Her ilde ilköğretim okullarında görev yapmakta olan İngilizce öğretmenleri sayısı, örnekleme alınan illerdeki toplam İngilizce öğretmen sayısına (10447) oranlanarak bu okullardan örnekleme girecek öğretmen sayısı 593 olarak belirlenmiştir. İlköğretim müfettiş sayısı, örnekleme alınan illerdeki toplam müfettiş sayısına (3015) oranlanarak 535 olarak saptanmıştır.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

İlköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce ders programlarının (amaç, içerik, öğretim süreçleri ve değerlendirme boyutlarında) değerlendirilmesi için konuyla ilgili literatür taranmış; yurt içinde ve dışında yapılan çalışmalar incelenmiştir. Bu çalışmalar ışığında amaç, içerik, öğretim süreçleri ve değerlendirme boyutlarında maddeler yazılmış ve ölçek uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan alınan görüşler dikkate alınarak ölçekte ekleme ve düzeltme çalışmaları yapılmıştır. Ayrıca, ölçek Ankara ilinde değişik semtlerde farklı okullardaki İngilizce öğretmenlerine (25 öğretmen) incelenilerek görüşleri alınmıştır.

Ölçek, ilköğretim 4. ve 5. sınıf İngilizce programlarının değerlendirilmesi için dört bağımsız boyutta (amaç, içerik, öğretim süreçleri, değerlendirme) hazırlanmıştır. Her boyut birer alt ölçek olarak düşünülmüştür. Aynı zamanda her boyut eğitim programının bir ögesini temsil etmektedir. İlköğretim İngilizce öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu hem 4. hem de 5. sınıfların derslerine girdiğinden iki ayrı anket formu vermek yerine 4. sınıf anket formu ile 5. sınıf anket formu birleştirilmiştir. Ölçek, (1) Hiç Katılmıyorum, (2) Çok Az Katılıyorum, (3) Kısmen Katılıyorum, (4) Büyük Ölçüde Katılıyorum, (5), Tamamen Katılıyorum, (1) Hiç biri kazanamamıştır, (2) Çok Azı Kazanmıştır, (3) Bazıları Kazanmıştır, (4) Çoğu Kazanmıştır, (5) Tümü Kazanmıştır ile (1) Hiç, (2) Az, (3), Sık, (4) Çok Sık Seçeneklerinden oluşmuştur. Ölçekteki en yüksek puan 5'dir.

Hazırlanan anketin tüm Türkiye’de uygulanabilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı’ndan (EARGED) destek alınmıştır. Uzman ve öğretmen görüşleri alınarak 264 maddeye indirgenen anket Türkiye genelinde her bölgeden tesadüfi olarak seçilen 2 il olmak üzere toplam 14 ilde 595 öğretmen ve 535 müfettişe uygulanmak üzere gönderilmiştir. Bu uygulama sonucunda, 595 öğretmen anketinden 556’sı, 535 müfettiş anketinden 496’sı cevaplama kriterlerine uygunluğu açısından geçerli bulunarak veriler bilgisayara aktarılmıştır.

Bilgisayar ortamına aktarılan veriler “SPSS 10.00 For Windows İstatistik Paket Programı” kullanılarak “Faktör Analizine” sokulmuştur. Faktör analizi, aynı yapıyı ölçen çok sayıda değişkenden, az sayıda ve tanımlanabilir nitelikte anlamlı değişkenler elde etmeye yönelik çok değişkenli bir istatistiktir. Sosyal bilimlerde bir özelliği ölçmek için geliştirilen araçların yapı geçerliği faktör analizi kullanılarak incelenebilir (Büyüköztürk, 2002). Faktör belirlemede, öz değer (eigen value), açıklanan varyans oranı ve faktörlerin öz değerlerine dayalı olarak oluşturulan çizgi grafiği (scree plot) ölçüleri dikkate alınmıştır (Büyüköztürk, 2002). Analiz sonucu özdeğeri 1’in üzerinde olan ve toplam varyansın %46’sını açıklayan 3 faktör çıkmıştır. Kullanılan Varimax döngüsünde üç alt boyutta 210 maddelik bir nihai ölçek elde edilmiştir. Yapılan analizde tüm ölçeğin iç tutarlılık katsayısı Cronbach alfa=.98 olarak bulunmuştur.

Faktör analizi yapılırken, varyansın %20,04’ünü açıklayan birinci faktör “Amaç”, varyansın %17,64’ünü açıklayan ikinci faktör “Eğitim Durumları” ve varyansın %8,57’sini açıklayan üçüncü faktör de “Değerlendirme” olarak isimlendirilmiştir. Birinci faktörün özdeğeri 33,28, ikinci faktörün özdeğeri 9,34 ve üçüncü faktörün özdeğeri ise 3,62 olarak bulunmuştur. Birinci faktör yükleri .78 ile .41 arasında, ikinci faktör madde yükleri .74 ile .40 arasında, üçüncü faktör madde yükleri ise .65 ile .45 arasında değişmektedir.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmanın her bir alt amacını (amaç, içerik, öğretme süreçleri ve değerlendirme) oluşturan sorulara öğretmen ve müfettişlerin görüşleri belirlenirken madde bazında frekans ve yüzdeler kullanılmıştır.

BULGULAR

Genel Amaç Boyutuna İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin, Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Genel Amaçlarına” ilişkin görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin programdaki on genel amaçtan en çok: “Programda psiko-motor alanla ilgili amaçlar yeterlidir”, “Programda zihinsel öğrenmeler ile ilgili amaçlar yeterlidir”,

“Programın amaçları, öğrencilerin günlük yaşamındaki yabancı dil kullanma ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeydedir” amaçlarının gerçekleştirilmesinde sorun yaşadıkları gözlemlenmiştir. Müfettişlerin, Dördüncü Sınıf İngilizce Programının “Genel Amaçlarına” ilişkin görüşleri incelendiğinde ise, müfettişlerin en çok: “Programda zihinsel öğrenmeler yeterlidir” “Programda duyuşsal öğrenmeler ile ilgili amaçlar yeterlidir” “Programın amaçları, öğrencilerin günlük yaşamındaki yabancı dil kullanma ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeydedir” amaçlarında sorun olduğunu belirlenmiştir.

Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Genel Amaçlarına” ilişkin öğretmen ve müfettiş görüşleri incelendiğinde hem öğretmen hem de müfettiş görüşlerine göre programdaki on genel amaçtan en çok “Programın amaçları anlaşılır bir dille ifade edilmiştir”, “Programın amaçları birbirini desteklemektedir” ve “Programın amaçları, öğrencilerin gelişim düzeylerine uygundur” amaçlarının uygun olduğu saptanmıştır.

Beşinci Sınıf İngilizce Programının “Genel Amaçlarına” ilişkin öğretmen ve müfettiş görüşleri incelendiğinde, öğretmen ve müfettişler programdaki on genel amaçtan en çok “Programda psiko-motor alanla ilgili amaçlar yeterlidir”, “Programda zihinsel öğrenmeler ile ilgili amaçlar yeterlidir”, “Programın amaçları, anlaşılır bir dille ifade edilmiştir” ve “Programda duyuşsal öğrenmeler ile ilgili amaçlar yeterlidir” amaçlarının kazandırılmasında sorunlar olduğunu belirtmişlerdir.

Beşinci Sınıf İngilizce Programının “Genel Amaçlarına” ilişkin öğretmen ve müfettiş görüşleri incelendiğinde, öğretmen ve müfettişlerin programdaki on genel amaçtan en çok “Programın amaçları, anlaşılır bir dille ifade edilmiştir”, “Programın amaçları birbirini tamamlayıcı niteliktedir”, “Programın amaçları öğrencilere kazandırılabilir niteliktedir” ve “Programın amaçları birbirini desteklemektedir” ifadesine katıldıkları gözlenmektedir.

Özel Amaç Boyutuna İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin, Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Özel Amaçlarına” ilişkin görüşleri incelendiğinde, programdaki otuz beş özel amaçtan en çok “İngilizce’de tonlama ve telâffuz bilgisi”, “İngilizce’de belli seslerin bilgisi” ve “Öğrendiği bilgileri kullanmayı gerektiren cümleler kurabilme” amaçlarının öğrencilere kazandırılmasında sorun olduğu belirlenmiştir. Müfettişlerin, Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının Özel Amaçlarına ilişkin görüşleri incelendiğinde ise öğretmen görüşlerinden farklı olarak otuz beş özel amaçtan en çok “Dildeki yapı, işlem ve kavramları kavrayabilme”, “Emir kalıplarını kavrayabilme” ve “Düzeyine

uygun diyalog çalışmaları yapabilmeye” amaçlarının öğrencilere kazandırılmadığı gözlemlenmiştir.

Öğretmenlerin, Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Özel Amaçlarına” ilişkin görüşleri incelendiğinde, otuz beş özel amaçtan en çok “Rakamları İngilizce sayma bilgisi”, “Saat bilgisi” ve “Haftanın günleri bilgisi” özel amaçlarının öğrencilere kazandırıldığı ortaya çıkmıştır. Müfettişlerin, Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının Özel Amaçlarına ilişkin görüşleri incelendiğinde otuz beş amaçtan “Rakamları İngilizce sayma bilgisi”, “Sınıf içindeki eşyaların bilgisi” ve “Haftanın günleri bilgisi” özel amaçlarının öğrencilere kazandırılmasında sorun yaşanmadığı belirlenmiştir.

Öğretmenlerin, Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Özel Amaçlarına” ilişkin görüşleri incelendiğinde, programdaki on altı özel amaçtan en çok “Geniş zaman yapısı ile cümle kurabilme” “Geniş zaman gramer yapısının temel özelliklerini kavrayabilme” ve “Şimdiki zaman gramer yapısının temel özelliklerini kavrayabilme” amaçlarının öğrencilere kazandırılmadığı belirlenmiştir. Müfettişlerin, Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Özel Amaçlarına” ilişkin görüşleri incelendiğinde ise, öğretmen görüşlerinin aksine, programdaki on altı özel amaçtan en çok “Düzeyine uygun soru cümlelerine cevap verebilme”, “Düzeyine uygun cümlelerde geçen kavramların anlam bilgisi” ve “Vardır kalıbını kavrayabilme” özel amaçlarının öğrenciler tarafından kazanılmadığı ifade edilmiştir.

Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Özel Amaçlarına” ilişkin görüşler incelendiğinde, öğretmen ve müfettişlerin on altı özel amaçtan en çok “Yapabilme kalıbını kavrayabilme” ve “Belli başlı sıfatlar bilgisi” özel amaçlarının öğrenciler tarafından kazanıldığı görüşü ortaya çıkmaktadır. Bu ortak görüşler dışında, öğretmenler “Onar onar sayma”, müfettişler ise “Öğrendiği zaman ve kalıpları diyaloglarda kullanabilme” özel amaçlarının öğrenciler tarafından en çok kazanılan davranışlar olduğunu belirtmişlerdir.

İçerik Boyutuna İlişkin Bulgular

Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının “İçeriğine” ilişkin görüşler incelendiğinde, öğretmenlerin en çok “İçerik daha çok yabancı dilin kültürünü yansıtmaktadır”, “İçerik, öğrencilere eğlenceli, stresten uzak bir eğitim ortamı oluşturmaya elverişlidir” ve “İçerikte gereksiz bilgi, ayrıntı ve tekrar yoktur” ifadelerine katılmadıkları belirlenmiştir. Müfettişlerin Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının “İçeriğine” ilişkin görüşleri incelendiğinde ise, müfettişlerin öğretmenlerden farklı görüş bildirdikleri gözlemlenmiştir. Müfettişler en çok “İçerik, öğrencilerin ilgi ve meraklarını

devam ettirebilecek niteliktedir”, “İçerik, öğrencileri gerçek yaşamda İngilizce konuşmaya cesaretlendirecek niteliktedir” ve “İçerik, öğrencilere eğlenceli, stresten uzak bir eğitim ortamı oluşturmaya elverişlidir” ifadelerine katılmadıkları belirlenmiştir.

Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının içeriğine ilişkin görüşler incelendiğinde, öğretmenlerin en çok “İçerik, basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır”, “İçerik somuttan soyuta göre sıralanmıştır” ve “İçerik, çocukların günlük yaşamından seçilmiştir” ifadelerine katıldıkları saptanmıştır. Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının “İçeriğine” ilişkin görüşler incelendiğinde, müfettişlerin en çok “İçerik, basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır”, “İçerik somuttan soyuta göre sıralanmıştır” ve “İçerik daha çok yabancı dilin kültürünü yansıtmaktadır” ifadelerine gözlemlenmiştir.

Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının içeriğine ilişkin görüşler incelendiğinde, öğretmenlerin en çok “İçerik daha çok yabancı dilin kültürünü yansıtmaktadır”, “İçerik, öğrencilere eğlenceli, stresten uzak bir eğitim ortamı oluşturmaya elverişlidir” ve “İçerik sınıf ortamında farklı etkinliklerin aynı anda uygulanmasına uygundur” ifadelerine katılmadıkları gözlenmiştir. Müfettişlerin, Beşinci sınıf programının “İçeriğine” ilişkin görüşleri incelendiğinde ise, müfettişlerin en çok “İçerik daha çok yabancı dilin kültürünü yansıtmaktadır”, “İçerik sınıf ortamında farklı etkinliklerin aynı anda uygulanmasına uygundur” ve “İçerik, öğrencileri gerçek yaşamda İngilizce konuşmaya cesaretlendirici niteliktedir” ifadelerine katılmadıkları gözlenmiştir.

Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının içeriğine ilişkin görüşler incelendiğinde, öğretmenlerin en çok “İçerik, basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır”, “İçerik somuttan soyuta göre sıralanmıştır” ve “İçerik, çocukların günlük yaşamından seçilmiştir” ifadelerine katıldıkları gözlenmiştir. Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının “İçeriğine” ilişkin görüşler incelendiğinde, müfettişlerin en çok “İçerikte dil bilgisi açıklamaları yeterlidir”, “İçerik, hedefleri gerçekleştirecek niteliktedir” ve “İçerik, Beşinci sınıf amaçlarını gerçekleştirmeye yöneliktir” ifadelerine katıldıkları gözlenmiştir.

Öğretim Süreçleri Boyutuna İlişkin Bulgular

Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Öğretim Süreçlerine” ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin öğretim süreçleriyle ilgili ifadelerden en çok “Programda kullanılması önerilen araç-gereçlere okulumuzda kolaylıkla ulaşılabilir” “Programda kullanılması önerilen araç-gereçler sayı ve nitelik açısından yeterlidir” ve “Eğitim durumu, sınıf

ortamında farklı etkinliklerin aynı anda uygulanmasına uygundur” ifadelerine katılmadıklarını belirlenmiştir. Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Öğretim süreçlerine” ilişkin müfettiş görüşleri incelendiğinde müfettişlerin öğretim süreçleriyle ilgili ifadelerden en çok “Programda kullanılması önerilen araç-gereçlere okulumuzda kolaylıkla ulaşılabilmektedir”, “Programda kullanılması önerilen araç-gereçlerin öğrenciler tarafından kullanılmasına izin verilmektedir” ve “Program, derste kullanacakları araç-gereçleri seçmede öğretmene yardımcı olmaktadır” ifadelerine katılmadıkları saptanmıştır.

Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Öğretim Süreçlerine” ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin öğretim süreçleriyle ilgili ifadelerden en çok “Programda İngilizce öğretimi için önerilen yöntem ve teknikler, sınıf düzeyine uygun niteliktedir”, “Programda yer alan eğitim durumları içerikle tutarlıdır” “Programda İngilizce öğretimi için önerilen yöntem ve teknikler, İngilizce’yi sevdirci, öğrenciyi eğitici ve eğlendirici niteliktedir” ifadelerine katıldıkları belirlenmiştir. Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Öğretim Süreçlerine” ilişkin müfettiş görüşleri incelendiğinde müfettişlerin öğretim süreçleriyle ilgili en çok “Programda İngilizce öğretimi için önerilen yöntem ve teknikler, İngilizce’yi sevdirci, öğrenciyi eğitici ve eğlendirici niteliktedir” “Programda yer alan eğitim durumları içerikle tutarlıdır” ve “Program, İngilizce öğretimine yönelik yöntem ve tekniklerin uygulanmasında öğretmenlere yol gösterici niteliktedir” ifadelerine katıldıkları gözlenmiştir.

Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Öğretim Süreçlerine” ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin öğretim süreçleriyle ilgili en çok “Haftalık ders saati içinde İngilizce’ye ayrılan süreler yeterlidir”, “Programda kullanılması önerilen araç-gereçlere okulumuzda kolaylıkla ulaşılabilmektedir” ve “Eğitim durumu, sınıf ortamında farklı etkinliklerin aynı anda uygulanmasına uygundur” ifadelerine katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Beşinci sınıf İngilizce Öğretim Programının “Öğretim Süreçlerine” ilişkin müfettişlerin görüşleri incelendiğinde “müfettişlerin öğretim süreçleriyle ilgili ifadelerden en çok “Programda yer alan eğitim durumları içerik ile tutarlıdır”, “Programda İngilizce öğretimi için önerilen yöntem ve teknikler, amaçları gerçekleştirecek niteliktedir” ve “Programda kullanılması önerilen araç-gereçler ulaşılabilir niteliktedir” ifadelerine katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Öğretim Süreçlerine” ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin öğretim süreçleriyle ilgili ifadelerden en çok “Programda yer alan eğitim durumları içerik ile tutarlıdır”, “Programda İngilizce öğretimi için önerilen yöntem ve teknikler, amaçları gerçekleştirecek niteliktedir”, “Programda kullanılması önerilen araç-gereçler içeriğe uygundur” ifadelerine katıldıklarını belirtmişlerdir.

Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Öğretim Süreçlerine” ilişkin müfettiş görüşleri incelendiğinde müfettişlerin öğretim süreçleriyle ilgili en çok “Haftalık ders saati içinde İngilizce’ye ayrılan süre yeterlidir”, “Programda kullanılması önerilen araç-gereçler ulaşılabilir niteliktedir” ve “Programda İngilizce öğretimi için önerilen yöntem ve teknikler, amaçları gerçekleştirecek niteliktedir” ifadelerine katıldıkları belirlenmiştir.

Değerlendirme Süreci Boyutuna İlişkin Bulgular

Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Ölçme ve değerlendirmeye” ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin en çok “Değerlendirme sadece sınıf içi değil sınıf dışı çalışmalara da dayanmaktadır”, “Değerlendirme, öğrencilere kendilerini değerlendirme alışkanlığı kazandırmaktadır”, “Programda ölçme ve değerlendirmeye ayrıntılı olarak yer verilmiştir” ve “Programda verilen ölçme ve değerlendirme örnekleri yeterlidir” ifadelerine katılmadıkları belirlenmiştir. Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Ölçme ve Değerlendirmeye” ilişkin müfettiş görüşleri incelendiğinde müfettişlerin en çok “Değerlendirme, öğrencilere kendilerini değerlendirme alışkanlığı kazandırmaktadır”, Değerlendirme sonuçları programda aksayan, düzeltilmesi ya da programa eklenmesi gerekenler hakkında bilgi vermektedir”, “Program, yönetici, öğretmen ve öğrencileri değerlendirmenin nasıl yapılacağı konusunda bilgilendirmektedir” ifadelerine katılmadıkları gözlenmiştir.

Dördüncü Sınıf İngilizce Öğretim Programının “Ölçme ve değerlendirme” ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin en çok “Değerlendirmede kullanılan araç-gereç ve yöntemler yeterlidir”, “Değerlendirme, öğrencilerin amaçlara ulaşım ulaşımadıklarını ortaya çıkaracak niteliktedir” ve “Değerlendirme sadece sınıf içi değil sınıf dışı çalışmalara da dayanmaktadır” ifadelerine katıldıkları gözlenmiştir. Dördüncü Sınıf İngilizce Programının “Ölçme ve Değerlendirmeye” ilişkin müfettiş görüşlerine bakıldığında müfettişlerin en çok “Programda verilen ölçme ve değerlendirme örnekleri yeterlidir”, “Değerlendirme sadece sınıf içi değil sınıf dışı çalışmalara da dayanmaktadır” ve “Değerlendirmede kullanılan araç-gereç ve yöntemler yeterlidir” görüşlerine katıldıkları gözlemlenmiştir.

Beşinci Sınıf İngilizce Programının “Ölçme ve Değerlendirmeye” ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenler “Değerlendirme sadece sınıf içi değil sınıf dışı çalışmalara da dayanmaktadır”, “Programda verilen ölçme ve değerlendirme örnekleri yeterlidir”, ve “Değerlendirme, öğrencilere kendilerini değerlendirme alışkanlığı kazandırmaktadır”, ifadelerine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Beşinci Sınıf İngilizce Programının “Ölçme ve Değerlendirmeye” ilişkin müfettiş görüşleri

incelendiğinde müfettişlerin “Değerlendirme, öğrencilere kendilerini değerlendirme alışkanlığı kazandırmaktadır” “Programda verilen ölçme ve değerlendirme örnekleri yeterlidir” “Değerlendirme sonuçları, programda aksayan, düzeltilmesi ya da programa eklenmesi gerekenler hakkında bilgi vermektedir” ifadelerine katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Beşinci Sınıf İngilizce Programının “Ölçme ve değerlendirmeye” ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin “Değerlendirme, öğrencilerin amaçlara ulaşım ulaşımadıklarını ortaya çıkaracak niteliktedir”, “Değerlendirme içerik ile tutarlıdır” ve “Program, yönetici, öğretmen ve öğrencileri değerlendirmenin nasıl yapılacağı konusunda bilgilendirmektedir” ifadelerine katıldıkları belirlenmiştir. Beşinci Sınıf İngilizce Programının “Ölçme ve Değerlendirmeye” ilişkin müfettiş görüşlerine bakıldığında müfettişler “Değerlendirme amaçlarla tutarlıdır”, “Değerlendirme sonuçları, programda aksayan, düzeltilmesi ya da programa eklenmesi gerekenler hakkında bilgi vermektedir” ve “Değerlendirme içerik ile tutarlıdır” görüşlerine katıldıkları gözlemlenmiştir.

SONUÇLAR

İlköğretim birinci kademe Dördüncü ve Beşinci sınıflarında okutulmakta olan İngilizce Öğretim programının öğretmen ve müfettiş görüşlerine başvurularak bir eğitim programında bulunması gereken dört temel öğeye göre (hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme) değerlendirildiği bu çalışmanın sonuçları aşağıda maddeler halinde özetlenmiştir:

Dördüncü ve Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının Genel Amaçlarının Uygun Bir Şekilde Formüle Edilip Edilmediğine İlişkin Sonuçlar

1.) Hem 4. hem de 5. sınıf programında öğretmen ve müfettişlerin görüşlerine göre, zihinsel öğrenmeler ile ilgili amaçların gerçekleşmesinde sorun olduğu belirlenmiştir.

2.) 4. sınıf programında öğretmen ve müfettişlerin görüşlerine göre programın genel amaçlarının öğrencilerin günlük yaşamındaki yabancı dil kullanma ihtiyaçlarını karşılamadıkları belirlenmiştir.

3.) 4. sınıf programında öğretmenlerin, 5. sınıf programında hem öğretmenler hem de müfettişlerin görüşlerine göre psiko-motor alanla ilgili amaçların gerçekleşmesinde sorun olduğu saptanmıştır. Ayrıca, hem 4. hem de 5. sınıf programında müfettişlerin görüşlerine göre duyuşsal öğrenmeler ile ilgili amaçların kazandırılmasında sorunlar olduğu sonucuna varılmıştır.

4.) 4. sınıf programında öğretmen ve müfettiş görüşlerine göre, programın amaçlarının anlaşılır bir dille ifade edildiği, öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olduğu ve birbirlerini desteklediği belirlenmiştir. Ayrıca, 5. sınıf programında öğretmen ve müfettiş görüşlerine göre, programın amaçlarının anlaşılır bir dille ifade edildiği ve birbirini tamamlayıcı nitelikte olduğu saptanmıştır.

5) 5. sınıf programında öğretmen görüşlerine göre programın amaçlarının öğrencilere kazandırılabilir nitelikte olduğu, müfettiş görüşlerine göre ise programın amaçlarının birbirini desteklediği saptanmıştır.

Dördüncü ve Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının Özel Amaçlarının Kazandırılmasına İlişkin Sonuçlar

6.) 4. sınıf programında öğretmen görüşlerine göre “İngilizce’de tonlama ve telâffuz bilgisi”, “belli seslerin bilgisi” ve “öğrendiği bilgileri kullanmayı gerektiren cümleler kurabilme” özel amaçlarının öğrencilere kazandırılmasında sorunlar yaşandığı sonucuna varılmıştır. 4. sınıf programında müfettiş görüşlerine göre “dildeki yapı, işlem ve kavramları kavrayabilme”, “emir kalıplarını kavrayabilme” ve “düzeyine uygun diyalog çalışmaları yapabilme” özel amaçlarının öğrencilere kazandırılmasında sorun olduğu belirlenmiştir.

7.) 5. sınıf programında öğretmenlere göre “geniş zaman yapısı ile cümle kurabilme”, “geniş zaman gramer yapısının temel özelliklerini kavrayabilme” ve “şimdiki zaman gramer yapısının temel özelliklerini kavrayabilme” özel amaçlarının öğrencilere kazandırılmasında sorun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 5. sınıf programında müfettiş görüşlerine göre ise “düzeyine uygun soru cümlelerine cevap verebilme”, “düzeyine uygun cümlelerde geçen kavramların anlam bilgisi” ve “vardır kalıbını kavrayabilme” özel amaçlarının öğrencilere kazandırılmasında sorunlar olduğu belirlenmiştir.

8.) 4. sınıf programında öğretmen ve müfettiş görüşlerine göre “rakamları İngilizce sayma bilgisi” ve “haftanın günleri bilgisi” özel amaçlarının kazandırılmasında sorun yaşanmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca 4. sınıf öğretmenlerine göre “saat bilgisi” ile müfettişlere göre “sınıf içindeki eşyaların bilgisi” özel amaçlarının kazandırılmasında bir sorunla karşılaşılması saptanmıştır.

9.) 5. sınıf programında öğretmen ve müfettiş görüşlerine göre “yapabilme kalıbını kavrayabilme” ve “belli başlı sıfatlar bilgisi” özel amaçlarının kazandırılmasında sorun yaşanmadığı belirlenmiştir. Ayrıca, öğretmenlere göre, “**onar onar sayma**” ve müfettişlere göre ise “öğrendiği

zaman ve kalıpları diyaloglarda kullanabilme” özel amaçlarının öğrencilere kazandırılmasında sorun yaşanmadığı tespit edilmiştir.

10.) 5. sınıf programında öğretmen ve müfettişlerin özel amaçlara ilişkin bazı görüşlerinde tutarsızlık saptanmıştır. Örneğin; öğretmenlere göre, “şahıs zamirleri bilgisi” özel amacının öğrencilere kazandırılmasında sorun olmadığı, müfettişlere göre bu özel amacın öğrenciye kazandırılmasında sorun olduğu tespit edilmiştir. Yine, öğretmenlere göre “Atatürk’ün ailesini tanıyabilme” ve “evin bölümleri bilgisi” özel amaçlarının kazandırılmasında sorun saptanmamışken, müfettiş görüşlerine göre bu özel amaçların kazandırılmasında sorun olduğu tespit edilmiştir.

Dördüncü ve Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının İçeriğine İlişkin Sonuçlar

11.) 4.ve 5. sınıf programında 4. ve 5. sınıf öğretmenleri ile 5. sınıf müfettişlerinin görüşlerine göre içeriğin yabancı dilin kültürünü yansıtmadığı, hem 4. hem de 5. sınıf öğretmen ve müfettişlerinin görüşlerine göre ise içeriğin öğrencilere eğlenceli, stresten uzak bir eğitim ortamı oluşturmaya elverişli olmadığı saptanmıştır.

12.) Öğretmenlere göre 4. sınıf programında, içerikte gereksiz bilgi ve ayrıntıların olduğu, müfettişlere göre ise hem 4. sınıf hem de 5. sınıf içeriğinin öğrencileri gerçek yaşamda İngilizce konuşmaya cesaretlendirici nitelikte olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca müfettişlere göre 5. sınıf programının içeriğinin sınıf ortamında farklı etkinliklerin aynı anda uygulanmasına uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

13.) 4. ve 5. sınıf programlarında öğretmen görüşlerine göre içeriğin basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru sıralandığı ve çocukların günlük yaşamından seçildiği saptanmıştır. 4. sınıf programında müfettiş görüşlerine göre içeriğin basitten karmaşığa ve somuttan soyuta doğru sıralandığı ve 4. sınıf programının içeriğinin, 4.ve 5. sınıf öğretmenleri ile 5. sınıf hakkında görüş bildiren müfettişlerin görüşlerinin aksine, yabancı dilin kültürünü yansıttığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca 5. sınıf müfettişlerine göre içeriğin hedefleri gerçekleştirecek nitelikte olduğu saptanmıştır.

Dördüncü ve Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının Öğretim Süreçlerine İlişkin Sonuçlar

14.) 4. sınıf programında öğretmen görüşlerine göre programda kullanılması önerilen araç-gereçlere okullarda ulaşılamadığı, bu araç gereçlerin sayı ve nitelik açısından yeterli olmadığı ve eğitim durumunun sınıf ortamında farklı etkinliklerin aynı anda uygulanmasına uygun olmadığı belirlenmiştir. 5. sınıf programında öğretmen görüşlerine göre haftalık ders

saati içinde İngilizce dersine ayrılan sürenin yeterli olmadığı, programda kullanılması önerilen araç-gereçlere okullarda ulaşılamadığı ve eğitim durumlarının sınıf ortamında farklı etkinliklerin aynı anda uygulanmasına uygun olmadığı saptanmıştır.

15.) 4. sınıf programında müfettiş görüşlerine göre programda kullanılması gereken araç-gereçlere okullarda kolaylıkla ulaşılamadığı, bu araç-gereçlerin öğrenciler tarafından kullanılmasına izin verilmediği ve programın araç-gereçleri seçme konusunda öğretmenlere yardımcı olmadığı belirlenmiştir. 5. sınıf programında müfettişlere göre programda yer alan eğitim durumlarının içerik ile tutarlı olmadığı, programlarda önerilen yöntem ve tekniklerin programın amaçlarını gerçekleştirecek nitelikte olmadığı ve programda kullanılması gereken araç-gereçlere öğretmenlerin ulaşamadıkları saptanmıştır.

16.) 4. sınıf programında öğretmenlere göre İngilizce öğretimi için önerilen yöntem ve tekniklerin sınıf düzeyine uygun olduğu, programda yer alan eğitim durumlarının, 5. sınıf müfettişlerinin görüşlerinin aksine, içerik ile tutarlı olduğu ve önerilen yöntem ve tekniklerin İngilizce'yi sevdirici, öğrenciyi eğitici ve eğlendirici nitelikte olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, 5. sınıf programında öğretmen görüşlerine göre programda yer alan eğitim durumlarının, 5. sınıf müfettişlerinin görüşlerinin aksine, içerik ile tutarlı olduğu ve eğitim durumlarının programın amaçlarını gerçekleştirecek nitelikte olduğu, ayrıca programda kullanılması önerilen araç-gereçlerin içeriğe uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

17.) 4. sınıf programında müfettiş görüşlerine göre, programda önerilen yöntem ve tekniklerin İngilizce'yi sevdirici, öğrenciyi eğitici ve eğlendirici nitelikte olduğu, eğitim durumlarının içerikle tutarlı olduğu ve programın, İngilizce öğretimine yönelik yöntem ve tekniklerin uygulanmasında öğretmenlere yol gösterici nitelikte olduğu belirlenmiştir.

18.) 5. sınıf programında müfettiş görüşlerine göre, haftalık ders saati içinde İngilizce'ye ayrılan sürenin, 5. sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin aksine, yeterli olduğu, programda kullanılması gereken araç-gereçlerin ulaşılabilir nitelikte olduğu ve programda İngilizce öğretimi için yöntem ve tekniklerin, 5. sınıf müfettişlerinin görüşlerinin aksine, amaçları gerçekleştirecek nitelikte olduğu saptanmıştır.

Dördüncü ve Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının Değerlendirme Sürecine İlişkin Sonuçlar

19.) 4. ve 5. sınıf programında öğretmen görüşlerine göre değerlendirmenin sınıf dışı çalışmalara dayanmadığı, öğrencilere kendilerini

değerlendirme alışkanlığı kazandırmadığı ve programda verilen ölçme ve değerlendirme örneklerinin yeterli olmadığı saptanmıştır. Ayrıca 4. sınıf programında öğretmen görüşlerine göre ölçme ve değerlendirmeye ayrıntılı olarak yer verilmediği belirlenmiştir. 4. ve 5. sınıf programında öğretmen görüşlerine göre programda öğrencilere kendilerini değerlendirme alışkanlığı kazandırılmadığı, değerlendirme sonuçlarının programda aksayanlar, düzeltilmesi ya da programa eklenmesi gerekenler hakkında bilgi vermediği belirlenmiştir. Ayrıca 4. sınıf programında müfettiş görüşlerine göre programın yönetici, öğretmen ve öğrencileri, değerlendirmenin nasıl yapılacağı konusunda bilgilendirmediği, 5. sınıf programında da verilen ölçme ve değerlendirme örneklerinin yetersiz olduğu belirlenmiştir.

20.) 4. sınıf programında öğretmen görüşlerine göre değerlendirmede kullanılan araç-gereçlerin ve yöntemlerin yeterli olduğu, değerlendirmenin öğrencilerin amaçlara ulaşip ulaşmadıklarını ortaya çıkaracak nitelikte olduğu ve değerlendirmenin sınıf dışı çalışmalara da dayandığı belirlenmiştir. 4. sınıf programında müfettiş görüşlerine göre, programda verilen ölçme ve değerlendirme örneklerinin 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin aksine, yeterli olduğu, değerlendirmenin sınıf dışı çalışmalara da dayandığı ve değerlendirme de kullanılan araç-gereç ve yöntemlerin yeterli olduğu saptanmıştır.

21.) 5. sınıf programında öğretmen görüşlerine göre değerlendirmenin öğrencilerin amaçlara ulaşip ulaşmadıklarını ortaya çıkaracak nitelikte olduğu, içerikle tutarlı olduğu ve programın yönetici, öğretmen ve öğrencileri değerlendirmenin nasıl yapılacağı konusunda bilgilendirdiği saptanmıştır. 5.sınıf programında müfettiş görüşlerine göre değerlendirmenin 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin aksine amaçlarla tutarlı olduğu, değerlendirme sonuçlarının programda aksayanlar, düzeltilmesi ya da programa eklenmesi gerekenler hakkında bilgi verdiği ve değerlendirmenin içerik ile tutarlı olduğu sonucuna varılmıştır.

22) 4.ve 5.sınıf programında öğretmen görüşlerine göre, dönem başı ve sonunda program geliştirme faaliyetlerinin genellikle yapıldığı ama müfettiş görüşlerine göre bu faaliyetlerin çok az yapıldığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca, öğretmen ve müfettiş görüşlerine göre dönem sonlarında programın tümüne yönelik öğretmen, öğrenci ve yönetici görüşlerinin çoğunlukla alınmadığı saptanmıştır. 5. sınıf programında öğretmen görüşlerine göre ise zümre öğretmen toplantılarında programa dönük tartışmaların yapıldığı, ancak müfettiş görüşlerine göre ise bu tartışmaların yapılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

ÖNERİLER

Bu araştırmada elde edilen sonuçlar ışığında 4. ve 5. Sınıf İngilizce Öğretim Programlarına ilişkin aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

Dördüncü ve Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının Genel Amaçlarının Uygun bir Şekilde Formüle Edilmesine İlişkin Öneriler

1.) 4. ve 5. sınıf programlarındaki “zihinsel”, “duyuşsal” ve “devinişsel” öğrenmeler ile ilgili amaçlar ulaşılabilir nitelikte ve öğrencilerin günlük yaşamdaki yabancı dil ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde yeniden gözden geçirilip düzenlenmelidir.

Dördüncü ve Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının Özel Amaçlarının Kazandırılmasına İlişkin Öneriler

2.) 4. ve 5. sınıf programlarında telâffuz , vurgu ve tonlama yani sesletim ile ilgili amaçların öğrenciye kazandırılmasındaki güçlüklerin giderilmesi için;

a. Bu konularla ilgili sınıf içi alıştırmalara ve uygulamalara daha fazla yer verilmelidir.

b. Kelimelerin telâffuz ve hecelemelerini gösteren “sözlük dışında” kaynaklar hazırlanarak öğretmen ve öğrencilere yardımcı bir kitap olarak verilmelidir.

c. Sınıf içinde yapılacak olan telâffuz ve vurgu çalışmalarını desteklemek için video, kaset ve dil laboratuvarlarından yararlanılması, programlarda teşvik edilmeli ve gereken araç gereçlerin okullarda temini için kaynak yaratılmalıdır.

d. Doğru telâffuz ve tonlama becerisi ile diğer öğretim amaçlarını öğrencilere daha sağlıklı bir biçimde kazandırabilmek için İngilizce derslerine öncelikle “İngilizce öğretmenliği” bölümünden sonra formasyon derslerini tamamlamaları şartı ile “İngiliz Dili ve Edebiyatı”, “Amerikan Dili ve Edebiyatı” bölümlerinden mezun olan kişilerin atanması daha uygun olacaktır.

3.) 4. ve 5. sınıf programlarında öğrencilerin öğrendikleri dildeki yapıları, işlemleri ve kavramları daha iyi öğrenebilmeleri için, ayrıca şimdiki zaman, vardır kalıpları ve özel amaçlarda karşılaşılan öğrenme güçlüklerinin giderilmesi için bu konularda yazılmış özel hedeflerin tekrar gözden geçirilip programda bu konularla ilgili daha çok alıştırma, tekrar ve uygulamalara yer verilmesi gerekmektedir. Ayrıca geniş zaman gibi öğrencinin henüz kendi anadilinden desteklenmeyen karmaşık konuların programdan çıkarılıp üst sınıflarda öğretilmesi daha yararlı olacaktır.

4.) 4. ve 5. sınıf programlarında öğrencilerin sınıfta öğrendikleri bilgileri günlük yaşamda rahatlıkla kullanabilmeleri; düzeylerine uygun olarak düzenlenmiş, sınıf içinde hata yapma endişesi duymadan yapacakları diyalog çalışmaları ile mümkün olacaktır. Bunun için programlarda diyalog çalışmaları ile ilgili olan özel amaçlar tekrar düzenlenmeli, dilin günlük yaşamda kullanımını kolaylaştıracak ve öğrenciyi motive edecek bu tür etkinliklere programda daha sık yer verilmelidir.

Dördüncü ve Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının İçeriğine İlişkin Öneriler

5.) 4. ve 5. sınıf programlarında amaçlara daha kolay ulaşılabilmesi için içeriğin öğretilen dilin kültürel özelliklerini yansıtacak şekilde yeniden düzenlenmesi, programda öğretilen dilin kültürel özellikleri ve bu özelliklerin dile yansımalarıyla ilgili alıştırma ve uygulamalara daha sık yer verilmesi gerekmektedir.

6.) 4. ve 5. sınıf programlarının içeriğindeki gereksiz bilgi ve ayrıntılar ayıklanmalı, içerik, açık net ve anlaşılır hale getirilmelidir.

7.) 4. ve 5. sınıf programlarının içeriği öğrencilerin gelişim ve yaş düzeylerine uygun olarak basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru aşamalılık ilkesi dikkate alınarak yeniden düzenlenmeli, içerikte yer alan bilgiler daha somut, eğlenceli, güdüleyici, günlük yaşamdan alınmış ve öğrenciyi dil öğrenmeye karşı cesaretlendirici örneklerle desteklenmelidir.

Dördüncü ve Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programının Öğretim Süreçlerine İlişkin Öneriler

8.) 4. ve 5. sınıf programlarında öğretimin daha kalıcı ve zevkli olabilmesi için araç-gereç kullanımının teşvik edilmesi, okulların dil öğretiminde kullanılacak kaset, teyp, video gibi araç gereçler ile donatılması gerekmektedir. Ayrıca öğretmenlere kendilerinin hazırlayabilecekleri el yapımı araç-gereçler tanıtılmalı (Şimşek kart, **Kumaş kaplı tahta** vb.), ilgili araç-gereçlerin nasıl hazırlanıp kullanılacağına dair hizmet öncesi eğitim verilmelidir.

9.) 4. ve 5. sınıf programlarında İngilizce dersine ayrılan süre arttırılmalıdır.

10.) 4. ve 5. sınıf programlarında eğitim durumları, farklı etkinliklerin bir arada kullanılmasına olanak verecek ve içeriğe uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Ayrıca, 4. ve 5. sınıf programlarıyla ilgili öğretmenlere kılavuz kitaplar hazırlanmalı, bu kılavuz kitaplarda etkinliklere, araç-gereçlere ve değerlendirme etkinliklerine ilişkin açıklayıcı bilgiler verilmelidir.

Dördüncü ve Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programında Değerlendirmeye İlişkin Öneriler

11.) 4. ve 5. sınıf programlarında portfolyo (öğrenci gelişim dosyası-ürün dosyası), sergi, proje gibi sınıf dışı değerlendirme çalışmalarına da yer verilmelidir.

12.) 4. ve 5. sınıf programlarında öğrencilerin kendilerini değerlendirmelerine olanak tanıyacak etkinliklere yer verilmelidir.

13.) 4. ve 5. sınıf programlarında değerlendirme çalışmaları, programda aksayan, düzeltilmesi gereken ve aksaklıkların çıkmaması için programa eklenmesi gereken noktalar ile ilgili bilgi verecek şekilde yeniden düzenlenmelidir.

14.) Dönem başı ve sonunda zümre öğretmenler toplantılarında programın geliştirilmesine yönelik görüş alışverişi yapılmalı, sonuçlar Milli Eğitim Bakanlığına raporlaştırılarak bildirilmelidir.

Dördüncü ve Beşinci Sınıf İngilizce Öğretim Programında Programa İlişkin Öneriler

15.) İlköğretim İngilizce öğretmenlerinin öncelikle İngilizce Öğretmenliği mezunu olan kişilerden seçilmesi gerekmektedir. Bu alandan mezun olanların ihtiyacı karşılamaması durumunda İngiliz Dili ve Edebiyatı, Amerikan Dili ve Edebiyatı bölümlerinden mezun olan öğretmenlere “Öğretmenlik Sertifikası Dersleri” almaları şartı ile öğretmenlik yapma olanağı verilmelidir.

16.) İlköğretim 4. ve 5. sınıfta verilen İngilizce derslerinin İngilizce kökenli ve eğitim programlarından anlayan, pedagojik formasyona sahip müfettişler tarafından teftiş edilmesi gerekmektedir.

17.) Yeni yapılandırılacak olan programlarda öncelikle gerçekçi bir ihtiyaç analizi yapılmalıdır. Günümüzde yabancı dile duyulan gereksinimin türü belirlenmeli ve bu belirlenen gereksinimleri karşılayacak işlevsel, eğlenceli, ilgi çekici ve öğrenciyi merkeze alan programlar hazırlanmalıdır.

Bu Alanla İlgili Program Değerlendirecek Araştırmacılara Yönelik Öneriler

18.) İngilizce Öğretim Programlarını değerlendirilmesinde öğretmen görüşlerinin yanı sıra öğrencilerin görüşleri de alınmalıdır.

19.) İngilizce Öğretim Programlarını değerlendirirken sadece görüş alma ile sınırlı kalmamalı, dönem başı ve sonunda uygulanacak testlerle erişime de bakılmalıdır. Ayrıca sınıf içinde yapılacak olan gözlemlerle süreci değerlendirmek araştırmacıya daha sağlıklı bilgi verecektir.

KAYNAKLAR

- Abacıoğlu, T. (2002). Çocuklara oyunlarla yabancı dil öğretimi. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. (3. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyükoztürk, Ş.(2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (Gel. 3. Baskı). Ankara: Pegem A yayıncılık.
- Cihan, N. (2001). Erken yaşta çok dillilik ve yabancı dil. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (9. basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karhan, İ. (2001). İlköğretim okullarının dördüncü ve beşinci sınıflarında görev yapan alan ve alan dışı İngilizce öğretmenlerinin öğretme-öğrenme sürecine ve sınıf yönetimine ilişkin yeterlilikleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, Z. (2000). Yabancı dil öğretmenlerinin öğrenmeyi kolaylaştırıcığını ölçen ölçme aracının geliştirilmesi. (Online doküman). WEB sayfasından alındığı tarih:16.09.2002. WEB: <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/146/kaya/htm>
- Kocaman, A.(1983). Yabancı dil öğretiminde yeni yönelimler. *Türk Dili Dil Öğretimi Özel Sayısı*, 379, 89-96.
- Koydemir, F. (2001). Erken yaşta yabancı dil öğretiminin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Mersinligil, G. (2002). İlköğretim dört ve beşinci sınıflarda uygulanan İngilizce dersi öğretim programının değerlendirilmesi (Adana ili Örneği). Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2002). İnternette elde edildiği tarih: 03.06.2002.
WEB: <http://meb.gov.tr/stats/Apk2002/12htm>
- Polat, T. (2000). Avrupa birliği bağlamında yabancı dil öğretmeninden beklenenler. Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması Sürecinde Yabancı Dil Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi. II Ulusal Öğretmen Yetiştirme Semineri, Çanakkale 13 Mart Üniversitesi.

- Sebüktekin, H. (1987). Ülkemizde yabancı dil öğretmenlerinin yetiştirilmesi. Öğretmen yetiştiren kurumların dünü bugünü geleceği sempozyumu, 8-11 haziran, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- Yaşar, Ş. (1990). Yabancı dil öğretiminde çağdaş program anlayışının benimsenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 89-96